Agrupació Fotogràfica de Catalunya

Carrer Duc de la Victória, 14, pral.

Any I Núm. 2 Setembre 1925

LA LLUM

(*Continuació*)

Romer explicá aquesta anomalía segons el principi que quan la Terra es separa de Júpiter la llum del satélit que desapareix recorre una distància major a cada desaparició successiva.

En efecte, mentres Júpiter recorre l'arc comprès entre les posicions J_1 J_2 (Fig. 2) de llur òrbita, passa la Terra de T_1 a T_2 en la seva i en conseqüencia, augmenta la distancia que la separa del planeta Júpiter en una quantitat igual a la llongitut del diámetre de l'òrbita de la Terra.

Quan aquesta es a T_1 el temps que transcurreix entre dos eclipsis successius del satélit mes próxim de Júpiter es de 42 1/2 hores i sabent a més que la Terra triga 200 dies en recorrer l'arc T_1 T_2 es possible calcular l'hora de cada eclipsi per a la posició T_2 de la Terra.

Al computar Romer el resultat dels seus cálculs amb les taules de l'Observatori de París trová una diferencia de 986 segons, deduïnt que aquest temps era el que trigaba la llum a recorrer el diámetre de la Terra o sigui una distancia equivalent.

Dels càlcus matemàtics del métode de Romer resulta que trová per a la llum una velocitat de 301.000.000 de metres per segón.

En 1849, fou Fizeau qui primer determina aquesta velocitat utilitzant un mitjá mecànic i una distancia terrestre.

Els cálculs derivats dels valors obtinguts per l'enginyossíssim sistema que aplicá donaren un resultat de 315.000.000 de metres per segón.

Posteriorment, en 1878, Mr. Cornu millorá el sistema de Fizeau i obtingué valors que oscil.laren entre 300.100.000 i 300.700.000 metres per segón i en 1881 hi introduiren noves modificacions obtenint la xifra de 301.382.000 metres per segón.

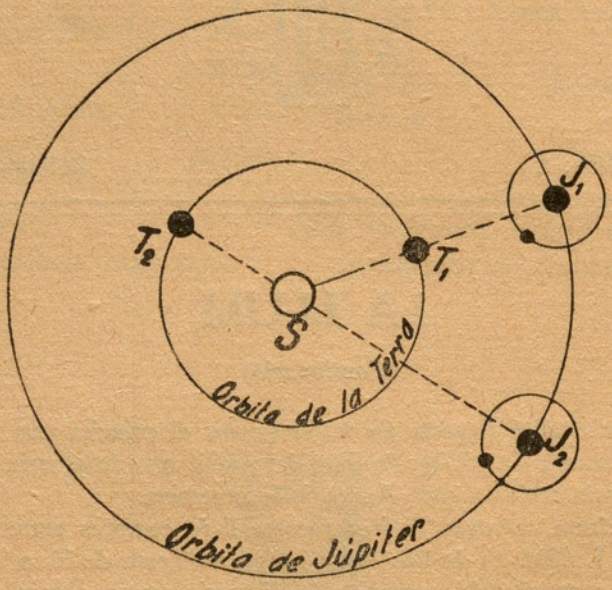

Fig. 2

Finalment, dirém que Newcomb en llurs operacions trová un altre valor que fluctúa entre 299.830.000 i 299.890.000 mts. per 1".

S'admet doncs, que la quantitat mitja representativa de la velocitat de la llum en l'espai es 300.000.000 mts. per 1".

Les diferencies, algunes d'elles notables, que hi ha entre els resultats que hem donat depenen de varies causes que no poden ésser materia en aquest treball, tant per la dificultat que enclouen, com per sortir-se de l'objecete que'ns proposém.

(*Continuará*)

El paisatje artistic en Fotografia

Conferencia donada a l'Agrupació pel mestre

En Miquel Huertas i Tortosa

Sens pórtic de cap mena i assegurant-los-hi ésser breu, començaré la disertació a prop de "El paisatje artístic en fotografia".

L'artista neix, peró no's fá: qui no ho haurà sentit dir qualque vegada?

Convinguém en la veritat d'aquest principi, es a dir, que aquell que no estigui dotat d'una aptitut especial, de cert sentit artistic particular, es inútil que pretengui ésser artista, fiat tan sols en llur treball.

Mes a l'ensemps ha de tindre's en compte que, per molt desenrotllades que estiguin aqueixes condicions nadiues, és impossible assolir l'éxit si no's coneixen les regles, si no s'han estudiat els principis en que's basa l'efecte.

D'ací l'error de certa escola modernista que repudia l'enseyança clássica i preté trovar a n'el jo de cada artista quants elements i energies son precisos per a realitzar una obra d'art, una obra superior.

Aquest gust innat que exigim per a tot artista, pintor, esculptor o fotógraf, es el que dona a les obres per ells produïdes aqueix encant particular, la poesia de l'art. Doncs bé: amb tot i lo difícil que's trovar aquesta força creadora i espiritual en fotografia, creiém haber-la trovat en la llum, millor dit, en l'aprofitament de la llum, sempre distinta i amb tants i variats accidents, que'ns obliguen a deixar de banda llur estudi per a no sortir del camp en que's deuen clourer nostres ensenyances.

En aquestes sols podrém parlar, tractant-se d'un quadre, de quant es refereixi a forces materials, corporals, no de l'ánima, de l'inmaterial; de quant pot ensenyarse, no de ço que ha de sentir-se. Deixém de banda per consegüent, ço que a la pintura pugui competir per radicar en condicions íntimes de llur missió artística i contra les quals lluitarà en vá sempre l'art fotogràfic.

I em diréu; aleshores, per qué operar?; per qué no convindre en que certs assumptes careixen d'efecte artistic en fotografia?

Llarc temps fou aqueixa la creença general, habent sigut molts els fotografs que han negat bondat a tota obra fotogràfica ont no s'acuressin servilment tots els efectes i detalls acusats per l'original.

Error profón contra del qual convé posar-se en guardia!

No es cert que la fotografia degui copiar a la naturaleza amb la

més rigurosa exactitut, literalment podriem dir; protestant que la fotografia sigui un copiador mecànic.

L'art fotogràfic és avui incontrovertible; llurs esforços es dirigeixen a idealitzar el treball fotogràfic, prestant gracia a ço que's vulgar, descartant ço que's inútil, poetitzant la naturaleza, fugint de la copia servil d'aquesta portada a l'exageració d'acusar fins llurs defectes majors.

La veritat d'aquesta asseveració està ja demostrada i confirmada per l'experiencia, doncs si admetém que la fotografia no es art, ni neguém que'l fotògraf no té influencia damunt l'assumpte fotografiat, com explicar la diferencia entre les probes del mateix assumpte fetes per distints operadors?

Vegém el resultat obtingut en una excursió pels composants de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya als qui tinc l'honor de dirigir la paraula.

Tots heu fotografiat el mateix assumpte; s'han obtingut deu, dotze proves. Ara bé: a l'examinar-les els resultats s'han vist, en moltes ocasions, que una de les proves era en tot superior a totes les demés, semblant com si llur autor hagués tingut a llur pleret, en el moment de l'exposició, llum perfecta, inmovilitat absoluta, placa superior i revelador excel.lent; tot en condicions infinitament superiors a llurs companys.

I no obstant, tots han operat en igualtat de condicions, més un d'ells sent l'art, coneix llurs principis, observa llurs regles, per tot ço que ha sapigut escollir el millor punt de vista, la col.locació de les figures, l'elecció de la llum, l'hora més apropiada, l'exposició de la placa, el pprocediment més eficaç per a positivar-la.

Tot això serà lo que fagi de la prova del paissatje, una vertadera obra d'art, propia de qui té el sentiment de la bellesa el.levat fins la mateixa poesia.

Per conseqüent, creiém que si el sentiment i el bon cop de vista son necessaris, no ho és menys per a completar la educació artística i desenrotllar les condicions naturals, l'estudi de les regles de la composició, llur analisi, tant més quant en alguns cassos serveixen per a suplir la manca d'algunes condicions en l'organització artística de l'operador.

Peró, no hi ha que extremar les coses, concedint tanta importancia a l'"art, que per ell s'oblidi la naturalesa, doncs aleshores l'operador es convertiria en un sabi tan erudit com pedant.

No s'ha d'oblidar que l'art sols dèu ésser el guia en l'estudi de la naturalesa, en lloc de constituïr una serie de trabes que tant sols ser-

Capvespre

per Enric Teira

veixen per a limitar i constrenyir les facultats d'interpretació de l'artista.

Ja hem indicat que la tendencia de la joventut és avui a menyspreuar aquestes regles i deixar-se guiar tant sols per la intuició o el sentiment.

Afirmém que aquest camí és equivocat; que tart o aviat ha d'acudir-se a aquestes regles, doncs no en vá s'han establert per la pràctica d'alguns segles. D'ací la necessitat de tractar en aquest moment de

LES REGLES DE LA COMPOSICIO

En fotografia aquestes regles poden reduïr-se a qualques senzills principis.

La vertadera dificultad está en l'aplicació d'aquests principis, doncs en la tècnica material de nostre art no's pot anar més enllá de certs límits.

Ja ho hem dit abans i ho repetim ara: la fotografia pot fer obres d'art. Doncs bé: per a això deu reunir en llurs obres les qualitats que resultan de l'ordre i de l'expressió.

A primera vista semblen insuperables les dificultats que pugui presentar la segona d'aquestes qualitats: l'expressió; i no obstant, a a part de les dificultats que no neguèm, és cosa possible per a qui posseeixi l'aptitut artística necessaria.

El veritable artista es el qui té un instint particular que li permet sentir les armonies de la naturalesa, concentrar en elles llur atenció i regoneixer-les amb precisió i claretat. Ell sent, no hi ha dupte, analitza a l'acte i pot donar a llurs obres l'expressió que apreciarán els qui examinin llur quadre, estàtua, fotografía, participant de les mateixes impresions que rebé l'autor al concebre i executar llur obra d'art.

Ara bé: no tots els artistes interpreten d'igual faisó un mateix assumpte: depén de llurs aptituts, del temperament i aquest és el que condueix al fotògraf en l'elecció d'assumptes, el que dona caracter particular a llurs obres, distingint-les de totes les demés; ço que, en una paraula, se'n diu istil propi.

Doncs bé: no és dificil que el fotògraf presti poesia a llurs obres; n'hi ha prou per això amb l'expressió, que s'obté ordinariament per l'elecció de l'hora, dels jocs de llum; tal aixís, pot un paissatje inspirar sentiments diferents; amb una llum viva tot es alegria en la naturalesa, mentres que, allumenat el quadre amb els darrers raigs de sol que's posa o a l'auba del matí, l'impressió és trista, melancònica, somniadora, coadjuvant a n'aquest efecte les tintes vagues i brumoses que li prestan la llum que neix o mor, recorrent l'escala dels tons grisos, velats, sense efectes.

Més al costat de l'expressió, hi ha que concedir lloc preferent a l'ordre o composició propiament dita.

De l'unió d'ambdues condicions, expressió i ordre, en resultará l'armonia, qualitat essencial de tota obra artística.

L'ordre es presta més que l'expressió ha ésser traduït en regles i portat a la práctica per la fotografia.

Els paissatgistes han observat aquestes regles en l'estudi de la naturalesa, des de'l punt de vista estètic, regles que constitueixen, en definitiva, l'art de la composició.

Més, el fotògraf, l'aficionat a l'art diví de la llum pot composar?

Heus ací la qüestió que discuteixen dues escoles oposades: l'antiga nega a la fotografia la facultat de composar i l'actual (millor podria dir-se-li d'el pervindre) que afirma aqueixa facultat donant per descomptat que el fotògraf pot fer un quadre, una obra d'art.

Res dirém de quant assegura l'escola que, sota el títol de clàssica, sols ha produit, en llur afany de prescindir de la naturalesa obres convencionals, árides i austeres, com subjectes que están a regles absolutes.

Aquesta manera d'operar ha passat de moda.

En oposició a l'escola anterior, la moderna només treballa davant la naturalesa, éssent la veritat la primera de llurs qualitats i prenent com auxiliar secundaria la mecànica fotogràfica. Amb tot, necessita d'algunes regles especials, regles dimanants de l'unió, formada per l'auxili que a l'art pot donar aquella mecànica fotogràfica i per quant pot enriquir-la aquest mateix art dirigint els treballs.

Examiném, doncs, amb alguna cura quines son les regles de la composició, de l'ordre, en una paraula i com pot el fotògraf portar-les a la pràctica.

Tot por ésser assumpte per a la fotografia, més, no tots els assumtes son artístics; tot lo més aqueixos serán dades científiques o justificatius de qualque succeït, persona o cosa.

Per a ésser artístic un assumpte, necessita reunir les condicions precises d'unitat i d'armonia.

L'unitat té per missió combinar i equilibrar les qualitats que resultin de la varietat, de la simetria i del contrast, fent-les convergir en un punt per a que cridin, com és natural, l'atenció. Sovint aquest punt de vista (o sigui el motiu principal) el dona l'assumpte mateix; les ruines d'un castell, un grop d'arbres, una casa rústega... etz., etz., o contrariament, aquest punt no existeix i aleshores l'artista necessita combinar les linies armonitzant-les fins composar un tot perfectament equilibrat.

(Continuará)

PROGRAMA

SETEMBRE

DIJOUS, 3.—*Projecció de diapositives.*—Inscripció al Curs d'ensenyament "Impresionat i revelat de clixés".

DIUMENGE, 6.—*Cadaqués, Roses, Castelló d'Empuries, Illes Me-*
DILLUNS, 7.—*des.* Sortida diumenge a 5.40 h. Tornada dimarts
DIMARTS, 8.—a 22.30 hores. Pressupost, 50.00 pessetes.

DIUMENGE, 6.—Excursió matinal al lloc que oportunament es dirá per tal de donar la primera lliçó del Curs.

DIJOUS, 10.—A 22 hores. *Projeccions.* Segona lliçó del Curs.—A 9.00 hores.

DIUMENGE, 13.—*Museu de Reproduccions del Parc.*— Tercera lliçó del Curs.— Lloc de reunió: Museu.

DIJOUS, 17.—A 22 hores.— Quarta lliçó del Curs.

DIUMENGE, 20.—*Caldes, Collsuspina.*— Sortida per l'Estació del Nord a 6.00 hores. Tornada a 21.00 hores. Pressupost, 6.00 pessetes.—Quinta lliçó del Curs.

DIMECRES, 23.—A 22 hores. Sexta lliçó final del Curs.

DIVENDRES, 25.—A 22 hores. Conferencia. Tema: "Aclaracions al article Llum".

DIUMENGE, 27.—*Riu Llobregat.* Sortida pel baixador del Passeig de Gracia a 14.45 hores.—Tornada a 19.00 hores.—Pressupost. 1.50 pessetes.

OCTUBRE

DIJOUS, 1.—A 22 hores.—Conferencia amb projeccions a prop de fotografia general pel mestre N'Adolf Más.—Inscripció al Curs de Tiratje de proves directes, ampliació i diapositives en vidre.

DIUMENGE, 4.—*Hostalrich.* Sortida per l'estació de França a 5.40 hores. Tornada a 19.00 hores. Pressupost, 10.00 pessetes.

DIJOUS, 8.—A 22 hores.—*Projeccions.*—Primera lliçó del Curs.

DIUMENGE, 11.— *Riera d'Arbucies.* Sortida per l'estació de França a 5.40 hores. Tornada a 22.30 hores. Pressupost, 15.00 ptes.

DIJOUS, 15.—A 22 hores.— Conferencia sobre "Fotografia pictorial" pel mestre En Rafel Areñas.

NOTES. — Per a tots els actes que desitgin pendre part els senyors socis, es prega s'inscriguin amb tres dies d'anticipació.

—Per a tota mena de detalls, dirigiu-vos a l'esatge social tots els dies feiners, de 19 a 21 hores i de 22 a 24 hores, exceptuant els dissapte que sols es de 19 a 21 hores.

—Aquest Programa es reparteix gratuitament als senyors socis i a les Entitats de carácter similar a la nostra.

NOTICIARI

CURSOS.—Continuant l'obra empresa comencém aquest mes els els Cursos pràctics de fotografia.

Per tal de que siguin profitosos hem pensat que aquestos han de seguir un ordre i a l'efecte el primer consisteix, com ja es diu en el Programa, en l'impresió i desenrotllo dels clixés que comprendrá les parts següents:

Paisatje, Marines, Interiors, Contrallums i *Plantes.*

Seguirá el de *Tiratje de proves directes, ampliació i positives en vidre,* continuant per aquest ordre fins els procediments pigmentaris.

Els esmentats Cursos van a càrrec d'En Guillèm Berbiela.

El montant de l'inscripció a cada Curs variará segons la classe d'ells.

Per l'actual l'inscripció al total del Curs és de 3.00 pessetes.

II CONCURS DE FOTOGRAFIA.— Están imprimint-se les bases del II Concurs que serán repartides als senyors Socis en breus dies.

Aquestes Bases difereixen poc de les del anterior..

Una de les més interessants és que sols s'admetrán bromurs poguent ésser virats en qualsevol tó.

Els premis serán amb poca diferencia els mateixos, donant al primer la formosa Medalla d'or.

Regna gran animació per assistir-hi i hom pensa que hi haurán obres en quantitat i calitat.

SOCIS INGRESSATS.— Josep Mallol. — Antoni García. — Joan Llatas. — Ferràn Tarradellas. — Antoni Busquets. — Josep Aragonés.

PUBLICACIONS REBUDES.—Photo Revue. Mes d'agost.— Revue Francaise de Photographie, agost.— La Photo pour tous, agost.

Tenim noticia d'haver arribat de París part de les obres que l'Agrupació té encomanades. En el pròxim BUTLLETI donarém els noms de les obres i autors.

Clixé.—N'és autor N'Enric Teira.

Les característiques de la fotografia son:

Placa: Hauff ortocromàtica antihalo.

Ecrans: Agfa, 2.— Exposició 1/25.— Diafragma, 6'3.— Objectius: Roussel, 6.3.

Revelador: Metol Hidroquinona, fórmula Namias.

REVISAT PER LA CENSURA GUBERNATIVA